

POSTANOWIENIE

Dnia 29 czerwca 2012 r.

Sąd Apelacyjny we Wrocławiu – Wydział I Cywilny w składzie:

Przewodniczący Sędzia SA:	Adam Jewgraf (spr.)
Sędzia SA:	Ewa Głowacka
Sędzia SA:	Sławomir Jurkowicz

po rozpoznaniu w dniu 29 czerwca 2012 r. na posiedzeniu niejawnym we Wrocławiu

sprawy z powództwa: **B. O.**

przeciwko: **Skarbowi Państwa – Wojewodzie (...) i (...) we W.**

o nakazanie złożenia oświadczenia woli

na skutek zażalenia powódki

od postanowienia Sądu Okręgowego we Wrocławiu

z dnia 12 kwietnia 2012 r. sygn. akt I C 371/11

p o s t a n a w i a:

1) oddalić zażalenie,

2) zasądzić od powódki na rzecz pozwanego Skarbu Państwa - Wojewodzie (...) 3.600 zł tytułem kosztów postępowania zażaleniowego.

UZASADNIENIE

Pozwem z dnia 01.04.2011 r. powódka B. O. domagała się od Skarbu Państwa reprezentowanego przez Wojewodę (...) zastępowanego przez Prokuratorię Generalną Skarbu Państwa, która przed sądami okręgowymi wykonuje obowiązkowe zastępstwo procesowe Skarbu Państwa, nakazania złożenia oświadczenia woli o treści wskazanej w pozwie. W odpowiedzi na pozew Skarb Państwa zastępowany przez Prokuratorię Generalną wniósł o oddalenie powództwa i zasądzenie kosztów procesu. Strona pozwana zarzuciła brak legitymacji biernej, wskazując, iż pozwanym w niniejszej sprawie powinno być Województwo (...), a nie Skarb Państwa, co - jak podała - wynika wprost z decyzji będącej podstawą żądania powódki.

Wobec powyższego, powódka wniosła o wezwanie do udziału w sprawie w charakterze pozwanego Województwo (...), wskazując w treści wniosku, iż nieruchomości została wywłaszczona na rzecz Województwa (...), a nie Skarbu Państwa. Pismem z dnia 11 stycznia 2012 r. powódka wyraziła zgodę na wstąpienie Województwa (...) w miejsce pozwanego Skarbu Państwa, jednocześnie wniosła o nie zasądzenie od niej na rzecz pozwanego Skarbu Państwa kosztów procesu na podstawie art. 102 kpc.

Postanowieniem z dnia 12 kwietnia 2012 r. Sąd Okręgowy zwolnił od udziału w sprawie Skarb Państwa (pkt I postanowienia) i zasądził od powódki na rzecz Prokuraturii Generalnej Skarbu Państwa kwotę 7.200 zł tytułem zwrotu kosztów procesu (pkt II postanowienia).

W motywach rozstrzygnięcia Sąd uznał, iż nie znalazł podstaw do zastosowania art. 102 kpc. Powódka wytaczając powództwo przeciwko Skarbowi Państwa, swoje uprawnienie do żądania złożenia oświadczenia woli opierała na treści decyzji Wojewody (...) z dnia 10.03.2009 r. o nr I – Pd 0/09, wywłaszczający określone działki, w tym działkę powódki.

Z decyzji tej powódka błędnie wywiodła, że nieruchomości została wywłaszczona przez Skarb Państwa, mimo, że decyzję wydał Wojewoda (...). Z decyzji owej wynika, że działka jest wywłaszczona na potrzeby budowy drogi wojewódzkiej, a nie krajowej.

Trudno uznać było w tych okolicznościach, by błąd powódki co do określenia strony pozwanej był niezawiniony, zwłaszcza, że tłumaczyła się ona jedynie tam, iż rozmowy związane z wywłaszczeniem prowadzone były w budynku Urzędu Wojewódzkiego (co miałyby uzasadniać pozwanie Skarbu Państwa).

Za uwzględnieniem wniosku powódki co do zastosowania art. 102 kpc nie przemawiały także jej argumenty co do niskiego stopnia zawłości pracy i działań radcy prawnego Prokuraturii Generalnej sprawującej zastępstwo prawne pozwanego Skarbu Państwa. Pełnomocnik tegoż pozwanego udzielił pomocy prawnej przed organami wymiaru sprawiedliwości, złożył odpowiedź na pozew i uczestniczył w rozprawie. Nie jest przy tym ważna ilość czynności czy obszerność składanych pism procesowych, gdyż okoliczności owe mogłyby mieć znaczenia jedynie przy przyznawanie stronie wielokrotności stawki minimalnej z tytułu wynagrodzenia pełnomocnika, nie mogą natomiast stanowić podstawy do obniżenia kwoty poniżej zasądzonej stawki minimalnej wynikającej z rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28.09.2002 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych.

Powyższe postanowienie, w części rozstrzygającej o przyznaniu kosztów (pkt II postanowienia) zaskarżyła zażaleniem powódka. Zarzucając naruszenie normy art. 102 kpc oraz 328 §2 kpc wносиła o zmianę orzeczenia przez nieobciążanie jej kosztami na rzecz dotychczasowego pozwanego Skarbu Państwa – Wojewody (...).

W odpowiedzi na zażalenie Skarb Państwa – Wojewoda (...) wносиł o jego oddalenie i zasądzenie na rzecz Skarbu Państwa – Prokuraturii Generalnej kosztów postępowania odwoławczego.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Zażalenie nie jest zasadne.

Zgodnie z art. 102 kpc w wypadkach szczególnie uzasadnionych sąd może w ogóle nie obciążać kosztami strony przegrywającej. Podstawy do zastosowania tego przepisu należy poszukiwać w konkretnych okolicznościach sprawy, przekonujących o tym, że w danym przypadku obciążenie strony przegrywającej kosztami procesu na rzecz przeciwnika byłoby niesłuszne. Należą do nich fakty związane z samym procesem, jak i leżące poza nim, w szczególności dotyczące sytuacji życiowej, stanu majątkowego stron, które powinny być oceniane pod kątem zasad współżycia społecznego, w świetle których uzasadniona jest ocena, że zachodzi przypadek szczególnie uzasadniony. Sam stan majątkowy strony nie stanowi przy tym okoliczności wyłączenia decydującej o zastosowaniu normy art. 102 kpc. O ile bowiem stan majątkowy może uzasadniać zwolnienie strony od kosztów sądowych w całości lub w części, co wiąże się z zagwarantowaniem jej prawa do sądy, to strona prowadząc proces powinna liczyć się z ewentualnym obowiązkiem pokrycia kosztów obrony strony przeciwnej.

Skorzystanie z możliwości zastosowania przepisu art. 102 kpc ustawodawca pozostawia uznaniu sądu. W orzecznictwie przyjmuje się (tak też m.in. postanowienie SN z 03.12.2007 r., I CZ 110/07, z dnia 01.10.2010 [CZ 142/12]), że zmiana takiego orzeczenia o kosztach przez sąd odwoławczy powinna mieć charakter wyjątkowy i dotyczyć sytuacji oczywistego naruszenia wskazanych wyżej wskazań do zastosowania art. 102 kpc.

W ocenie Sądu Apelacyjnego, dokonanej na tle motywów zaskarżonego postanowienia oraz uzasadnienia wniesionego zażalenia, sytuacja taka w rozpatrywanej sprawie nie występuje.

W uzasadnieniu zaskarżonego postanowienia Sąd Okręgowy – wbrew odmiennemu pogładowi skarżącej, niesłusznie zarzucającej obrazę art. 328 §2 kpc – w wystarczającym i niezbędnym zakresie wyjaśnił podstawę prawną rozstrzygnięcia o kosztach. Wskazał m.in., iż powódka wytaczając powództwo i opierając swoje żądanie na treści decyzji Wojewody (...) z dnia 10.03.2009 r. wywłaszczającym określone działki, przy odpowiednim zapoznaniu się z jego treścią, miała możliwość odczytania, że działka wywłaszczona została na potrzeby drogi wojewódzkiej, a nie krajowej, a tym samym niewadliwego określenia strony pozwanej. Gdy do tego doda się, iż kwestie zapłaty za wywłaszczoną działkę, jak i ewentualnego wykupu działki będącej podmiotem procesu były przedmiotem rokowań, a także treść pozwu i pism procesowych powódki, które zostały sporządzone w sposób profesjonalny, trudno jego przyjąć, by po stronie powódki mogły istnieć subiektywne, usprawiedliwione okolicznościami przekonania, iż stroną bierną procesu winien być Skarb Państwa. Sam fakt prowadzenia „negocjacji” w budynku Urzędu Wojewódzkiego, eksponowany przez skarżącą, oceny tej zmienić nie może.

Wytaczając powództwo bez dostatecznego rozważenia, kogo należy pozwać, powódka w istocie zbędnie zaangażowała w proces sądowy Skarb Państwa – Wojewodę (...), którego zastępstwo prawne sprawuje Prokuratoria Generalna Skarbu Państwa, doprowadzając do niepotrzebnego zużycia przez tego pozwanego sił i środków na odparcie niesłusznie skierowanych przeciwko niemu roszczeń. Sytuacja tak nie może uzasadniać nieobciążania powódki kosztami procesu poniesionymi przez tegoż pozwanego, jako nie stanowiąca szczególnego wypadku w rozumieniu art. 102 kpc. Chybione są przy tym zarzuty dotyczące, rzekomo nieadekwatnej do nakładu pracy pełnomocnika pozwanego, wysokości zasądzonych kosztów. Trafnie w tym zakresie Sąd meriti wskazuje, iż mogłoby mieć to znaczenie jedynie w sytuacji, gdyby wysokość przyznanych kosztów przekraczała stawkę minimalną, co w rozpatrywanej sprawie nie miało miejsca. Stawka minimalna zaś, co wynika z §2 art. 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28.09.2002 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych stanowi podstawę zasądzenia opłat za czynności podejmowane w sprawach cywilnych. Takowe czynności, w postaci sporządzenia profesjonalnej i szczegółowej odpowiedzi na pozew, uczestniczenie w rozprawie do czasu zwolnienia pozwanego od udziału w sprawie, zostały przez pełnomocnika pozwanego podjęte.

Dodać należy, iż sam fakt, że pozwanym tym był Skarb Państwa, nie może stanowić o odmiennym traktowaniu go jako strony procesu, w tym w zakresie prawa do żądania przyznania kosztów za udział w sprawie, w której podjął skuteczną ochronę swoich praw.

Niezależnie od powyższego także okoliczności dotyczące sytuacji finansowej i majątkowej nie mogły przesądzać o zastosowaniu art. 102 kpc. Niezależnie od faktu, iż samodzielnie nie mogą one stanowić podstawy do uznania sprawy za szczególnie wyjątkowy przypadek, zauważyć należy, iż w istocie – na co trafnie z kolei zwrócił uwagę pozwany w odpowiedzi na zażalenie – nie są one dostatecznie wyjaśnione. Skarżąca eksponuje bowiem fakt utrzymywania się z renty w kwocie 899 zł (co stanowił podstawę do zwolnienia jej od kosztów), pomijając zupełnie fakt, że na mocy decyzji z 14.05.2010 r. IF.V.GP.(...)-(...) Wojewoda (...) orzekł o ustaleniu na jej rzecz odszkodowania w kwocie 1.169.740 zł z tytułu nabycia z mocy prawa przez Województwo (...) nieruchomości oznaczonej geodezyjnie jako działka nr (...), obręb W..

Z tych przyczyn zażalenie, jako pozbawione uzasadnionych podstaw, na mocy art. 385 kpc w związku z art. 397§2 kpc, podlegało oddaleniu.

O kosztach postępowania orzeczono stosownie do wyniku zażalenia, na podstawie art. 98 kpc, zasądzając je na rzecz pozwanego Skarbu Państwa – Wojewody (...), którego zastępstwo procesowe wykonywała Prokuratoria Generalna. Koszty owe, zgodnie z art. 11 ust. 3 ustawy z dnia 08.07.2005 r. o Prokuraturii Generalnej Skarbu Państwa, egzekwowane mogą być przez Skarb Państwa – Prokuratorię Generalną na podstawie tytułu egzekucyjnego zaopatrzonego w klauzulę wykonalności wydaną na rzecz Skarbu Państwa – Prokuratorię Generalną w zakresie rozstrzygnięcia o kosztach postępowania.